

donderdag 27 maart 2008

HONDERD

Het euthanasiedebat is nogal een beetje losgebarsten. 'Euthanasie' is sinds het fel becommentarieerd overlijden van schepen Marcel Engelborghs en schrijver Hugo Claus ongetwijfeld het mot du jour. Het woord 'euthanasie' doet voor de controversiële activiteit die wij kennen als 'het bewust, op hun eigen verzoek, beëindigen van het leven van patiënten' wat *ranunculus acris* doet voor het boterbloempje: het is een wetenschappelijk synoniem, bedoeld om iets banaal en alledaags veel belangrijker te laten klinken dan het in wezen is.

Ik beeld me enkele lezers in die ongeveer nu roepen: 'Wat een onzin! Het leven is belangrijk! De dood is niet banaal!' Uiteraard is dat driewerf waar. Ik wou u opzettelijk een weinig op stang jagen. Om iets duidelijk te maken.

Wat sommigen onder u bij bovenstaande boude stelling eventjes in de bast voelden opwellen is een belangrijk sentiment dat wij over het algemeen voor een heel beperkte kring reserveren. Het vult stevast ons gemoed wanneer het over onszelf, onze familie, onze vriendenkring, onze kennissen, onze onmiddellijke omgeving gaat. Pakweg honderd personen. In sommige gevallen zijn het er maar drie. In andere zijn het er vijfhonderd. Laten we honderd als gemiddelde nemen. Honderd mensen zijn héél erg belangrijk voor ons. En tot we ze leren kennen zijn alle andere mensen vooral journaalitems, krantenkoppen, statistieken. Dat willen we niet altijd geweten hebben, maar de realiteit leert ons dat het zo is. Alle meningen en meninkjes over euthanasie op internetforums en in lezersbrieven naar de kranten moeten in dat licht worden gezien. Dat helpt om te beseffen: het euthanasiedebat is nog ingewikkelder dan het reglement van *Terra Incognita*, het realityprogramma dat door VT4 na één seizoen werd geëuthanaseerd wegens geen touw aan vast te knopen.

Laat staan dat de kwestie in een goed bekkende soundbite te vatten is. 'Omzeilen is geen heldendaad'. Met deze woorden sprak Godfried Danneels zich in zijn paashomilie uit over de zelfgekozen dood van Hugo Claus en de reactie van de media daarop. Ook een kardinaal heeft recht op een mot du jour. 'Omzeilen' is een synoniem voor 'behoedzaam ontwijken'. Volgens de kardinaal 'antwoordt men niet op het probleem van het lijden en de dood door het te omzeilen'. Mijn eerste gedachte hierbij was: Claus heeft *fuck all* omzeild, kardinaal. Mijn tweede gedachte was: Godfried Danneels, die het probleem van het lijden en de dood via een hartoperatie en een rist overbruggingen in '96 zelf al eens heeft omzeild, zou moeten weten dat zo'n slappe reli-soundbite het debat niet vooruit helpt. Het is veel,

véél ingewikkelder dan dat.

De kardinaal reageerde vooral op de iets te vurige loftuitingen van de intimi van Claus - ze waren met veel meer dan honderd - die 's mans keuze voor een vroegtijdige dood vooral 'moedig' vonden en daar in de media uitvoerig kond van deden. Sommigen deden dat omdat Claus tot hun kring van honderd behoorde. Vele anderen deden het omdat ze zichzelf graag tot des schrijvers kring van honderd rekenen. De een zijn dood is de andere zijn stijgende literaire marktwaarde.

Om het debat helemaal te versjteren moeten we uiteraard bij de politici zijn. Open-VLD wil euthanasie voor kinderen en dementerende bejaarden mogelijk maken, SP.A doet mee, CD&V is uiteraard tegen. Plots komen er woorden als 'wisselmeerderheid', 'wetsvoorstellen', 'andere sociaaleconomische voorstellen' op tafel. Woorden die niets meer met het probleem van het lijden en de dood te maken hebben en waar ook geen synoniemen voor bestaan die kans maken op het mot du jour-schap. Even later gaat het zelfs over 'aftoetsen aan de achterban'. Dat er zoiets bestaat als een eendrachtige achterban van vele honderden kringen van honderd is een van de grote leugens van de politiek.

En zo wordt het euthanasiedebat nog ingewikkelder dan een mummie, die door zijn mummificateur een ingewikkeld raadsel voor de eeuwigheid meekrijgt vooraleer de arme drommel in een paar extra meters wikkel te, euh, wikkelen. Mijn meninkje? Om deze complexe kwestie naar ieders tevredenheid in een sluitende wet te vatten is een heel mensenleven, zelfs al wordt men honderd, wellicht te kort.

Patrick De Witte is journalist en tv-maker.